

BORIS KIDRIČ

BOJ
BIROKRATIZMU, KARIERIZMU
IN DRUGIM
NEZDRAVIM POJAVOM!

1944

IZDAL IZVRŠNI ODBOR OSVOBODILNE FRONTE

8-

BORIS KIDRIČ:

BOJ
BIROKRATIZMU, KARIERIZMU
IN DRUGIM
NEZDRAVIM POJAVOM!

1944

IZDAL IZVRŠNI ODBOR OSVOBODILNE FRONTE

17655

N 21-08-2008/572
Tiskarna "Partizanska tiskarna"

Nemogoče bi bilo, da Osvobodilna Fronta zmaguje v vseh teh letih trdega in neenakega boja, če ne bi imel naš osnovni aktiv naslednjih lastnosti: popolne predanosti naši veliki stvari, požrtvovalnosti in podrejanja vsega osebnega zahtevam borbe; neodjenljivosti in iznajdljivosti, ki premaga vse zapreke; nenehnega stremjenja po novih zmagah in uspehih; zavestne discipline, hkrati pa kritičnega in samokritičnega duha, ki vidi druge in lastne napake ter se zna iz njih učiti; splošnega moralnega zdravja, ki ljudskim množicam v vsakem pogledu nazorno dokazuje, da so funkcionarji in aktivisti našega narodno osvobodilnega gibanja zares njihovi najboljši sinovi.

Osvobodilna Fronta je take lastnosti vselej visoko cenila, vselej je naglašala, da so to osnovne lastnosti pravih borcev, da nihče, komur jih manjka, ne zasluži, da bi ga imenovali resničnega osvobodilnega borca, da brez njih ni zdravega, ni borbe in zmage sposobnega aktiva našega veličastnega gibanja. Naša narodno osvobodilna borba je vzgojila stotine in stotine novih kadrov v duhu požrtvovalnosti, žilavosti, iznajdljivosti, zavestne discipline, v duhu medsebojne kritike in samokritike.

Hkrati je Osvobodilna Fronta z vso doslednostjo pobijala pojave, ki so takim lastnostim nasprotni, namreč vrtoglavico od uspehov, birokratizem, karieri-

zem, nediscipliniranost, kritikastrstvo, pomanjkanje kritike in samokritike, nezdrave pojave v privatnem življenju, moralni razkroj.

Večkrat je že bilo govora o tem, da taki nezdravi pojavi obstajajo. Danes moramo ugotoviti, da taki pojavi ne samo obstajajo, temveč da so se močno nevarno razrasli. Prav nič se ne bojimo tega javno priznati, prav nič se ne bojimo javno se boriti proti njim. Kdor bi hotel naš kritični odnos do njih izkoristiti v razdiralne, Osvobodilni Fronti sovražne namene, bi se hudo uštel. Vselej bi mu bilo namreč mogoče zabrusiti v obraz, da ni bilo še v nobenem množičnem slovenskem gibanju toliko moralnega zdravja, požrtvovalnosti in vseh drugih lastnosti pravih borcev — kakor v Osvobodilni Fronti. Razen tega pa ravno dejstvo, da škodljive pojave v svojih vrstah, med svojim aktivom in — če nastopijo — tudi v svojih vrhovih brez usmiljenja napademo ter kritiziramo, nesporno dokazuje, da je Osvobodilna Fronta sposobna, vsak nezdrav pojav pravočasno odstraniti, v kali zatreti.

Ni posebno težko odgovoriti, zakaj so se med našim aktivom pojavile lastnosti, ki so vse obsodbe vredne in ki ostro nasprotujejo lastnostim pravih borcev. V današnjih okoliščinah, ko smo se po trdih letih krvave borbe že nekoliko sprostili, se razmahnili, ko imamo obsežnejše zaledje, ko se gradi naša nova narodna oblast in ustvarjamo svoj nov aparat, ko dobivajo ljudje razne funkcije in položaje, se je namreč marsikomu — brez potrebe in neupravičeno seveda — zavrtele v glavi. Zavedati se je namreč treba, da je prišla v naše vrste kopica ljudi, ki jih je stara Jugoslavija naravnost načrtno vzgajala in

vzgojila v birokratizmu, karierizmu in podobnih nečednostih. Dalje si moramo biti na jasnem, da smo iz večno zdravih ljudskih globin dvignili na stotine in na tisoče novih, prekrasnih kadrov, ki predstavljajo temelj našega nacionalnega preroda, temelj naše sedanje borbe in svobodne bodočnosti. Ker pa so bili ti tovariši pred narodno osvobodilnim bojem prepuščeni večinoma sami sebi, izročeni po krivdi protinardne in protiljudske reakcije na milost in nemilost zatiranju, nevednosti, pomanjkanju vzgoje, ni prav nič čudnega, če se jih je med njimi znašlo tudi nekaj, ki jih zdrava vzgoja narodno osvobodilne borbe ni uspela do kraja prekuhati in skovati, in če je zato posameznim nedograjencem dejstvo, da „so bili včeraj nič, danes pa so vse“, zmedlo glavo.

Francoski pregovor pravi: „Tout comprendre c'est tout pardonner“. Po slovensko se temu reče: „Vse razumeti pomeni vse oprostiti“. Strinjamo se samo s prvim delom tega pregovora, z drugim pa odločno ne. Vse razumeti, to da, in to se pravi, spoznati vzroke in okoliščine bolezni, vzroke in okoliščine nezdravih pojavov in jih potemtakem tudi znati odstraniti. Oprasčati pa takih pojavov, dajati jim odvezo, ne moreš in ne smeš, temveč jim moraš napovedovati — najostrejši boj. Kakor je namreč konec konca razumljivo, če so se ponekod med našim aktivom pojavile nezdrave stvari, tako bi bilo izredno nevarno, če jih ne bi začeli že sedaj zatirati z vso odločnostjo. Namestu funkcionarjev novega kova, ljudskih funkcionarjev, ki so zrasli z ljudskimi množicami, ki so prežeti z vsemi kvalitetami pravih borcev in kovačev svobodne bodočnosti, bi naš aparat mrgolel od lastnosti osovraženega bivšega, protiljudskega aparata. Tak aparat bi bil

največja nevarnost za vse pridobitve, ki jih je našim narodom in ljudskim množicam izbojevala njihova krvava triletna borba. Tak aparat bi grozil, da se vsede vanj reakcija, da skuša preko njega pridobiti izgubljene postojanke. Po eni strani bi torej tak aparat postal gnezdo reakcije, po drugi strani pa bi reakcija izkoriščala njegove rakrane za hujskanje proti nam. Tak aparat bi se konec konca odtrgal od ljudskih množic, hkrati pa bi med njimi diskreditiral vse naše demokratično gibanje.

Birokratizmu, karierizmu, nezdravim pojavom v privatnem življenju napovedujemo najostrejši boj.

Taki pojavi so odsev starega, propadlega, reakcionarnega, protiljudskega in protinarodnega življenja, so njegov povampirjen poseg v našo novo življensko smer, v naš novi aparat, v našo novo narodno oblast, v našo vojsko, skratka so poseg reakcije vsepovsod, kjer smo najbolj občutljivi in kar predstavlja osnovne pridobitve naše dosedanje borbe.

V pričujočem članku bomo obravnavali najbolj pereče med takimi pojavi.

1. Birokrafizem

Birokrat v organih naše narodne oblasti odnosno v naših političnih organizacijah združuje navadno več nečednih lastnosti. Ogledali si bomo najškodljivejše in najbolj pogoste.

Po čem torej spoznaš birokrata?

Spoznaš ga navadno po tem, da se krčevito, kot pijanec plota oklepa delovnih metod, organizacijskih oblik in taktičnih oprijemov, ki se jih je navadil, ki so mu prišli v meso in kri. Birokrata prav nič ne briga če se okoliščine spremenijo. On se zato ne zmeni. Iznajdljivosti pri njem ni. Namestu da bi ob spremenenih okoliščinah sam od sebe iskal novih delovnih metod, novih organizacijskih oblik, novih taktičnih oprijemov, je birokrat celo nezadovoljen, ko mu jih nakažejo in jih od njega zahtevajo odgovornejši forumi. Za prenekaterega birokrata je sploh značilno, da nerad misli, da nerad analizira vsakokratni konkretni položaj in vsakokratne na novo nastale okoliščine. Birokrat ne stremi za novimi zmagami in novimi uspehi, temveč se samozadovoljno naslaja nad tem, kar je že doseženo.

Razume se, da so take birokratove lastnosti v kričečem nasprotju z dejanskimi potrebami našega narodno osvobodilnega gibanje, v kričečem nasprotju z vsemi bistvenimi značilnostmi naše nove narodne oblasti.

Birokratova vztrajna hoja po zvoženih in privajenih tirih, birokratova lenoba duha, birokratovo bahavo samozadovoljstvo, birokratovo poenostavljanje — vse to ovira resničen napredek, vse to duši iniciative tako našim kadrom kakor ljudskim množicam na splošno.

S tem pa še dolgo niso izčrpane birokratove nečedne lastnosti... Najznačilnejše za birokrata je pač, da se je oddvojil od množic. Birokrat čestokrat ne ve več, kaj se na terenu resnično dogaja. Ne samo da postane teren birokratu samemu tuj, vse svoje in svoje okolice delo je birokrat organiziral tako, da se je pred terenom zaprl. Če vam birokrat sedi v organu narodne oblasti, postane tak organ narodne oblasti za vse narodno oblast in za ljudstvo prava pokora. Organ narodne oblasti, ki ga je spremenil v svojo trdnjavo birokrat, izgublja počasi stik s politično in demokratično vsebino Osvobodilne Fronte. Namestu da bi rastel iz ljudskih množic, namestu da bi bil njihov organ, se od ljudskih množic oddaljuje, se pred ljudskimi množicami in njihovimi upravičenimi potrebami zapira, iz dneva v dan bolj postaja organ nad ljudskimi množicami. Zato se pa birokratu praviloma dogaja dvoje: po eni plati se mu v njegovo „trdnjavo“ vgnezdi protinarodna in protiljudska reakcija, po drugi strani pa ista reakcija birokratovo ravnanje izkorišča za svoje obrekovanje in hujskanje proti narodni oblasti na splošno.

Metoda prepričevanja, metoda vzgoje ljudskih množic in novih kadrov, metoda dviganja novih kadrov iz ljudskih globin, metoda ljubezni in vztrajnosti polne pomoči tem kadrom je birokratu tuja, odveč mu je, v svojem bistvu ji je sovražen. Namestu take metode se birokrat rad poslužuje administrativnega

pritiska. Kadar zaide v slepo ulico, poseže po grožnjah, s čemer stori vse, kar je v njegovi moči, da pride ljudska oblast pri ljudskih množicah — ob dobro ime . . . Ko bi bilo treba pokazati neomahljivo odločnost proti narodnemu in ljudskemu sovražniku, proti poskusom in manevrom reakcije, takrat se ti birokrat navadno zabarikadira za razne formalne paragrafe, navodila in smernice ter — reakciji na vsej črti popusti . . . Kakor se zna birokrat „zateči“ k metodi administrativnega pritiska in groženj, ko grè za ljuske množice, tako je neadločen in brez pomčči, ko manevrira protinarodna in protiljudska reakcija . . .

Analiza konkretnega položaja, analiza dejanskih procesov, ki se odvijajo med ljudskimi množicami in raznimi družbenimi sloji, je za birokrato vo lenobo duha vse prenaporna, da bi se je lotil; zato se birokratu praviloma dogaja, da se razne stvari dogajajo same od sebe, brez naše pravočasne reakcije, nakar odpira birokrat začudeno svoje zaspane oči.

Kjer gospodari birokrat, niso tla posebno ugodna niti za medsebojno kritiko niti za samokritiko. Samokritiko birokrat sploh mrzi. Tuja je vsemu njegovemu bistvu. Kritiko svojih sodelavcev uporablja birokrat le toliko, kolikor uveljavlja samega sebe in svojo okostenelost. Njegova kritika ni zato sredstvo za napredek, ne vzbuja njegovih sodelavcev, ne pomaga jim odpravljati napak in se učiti na lastnih in drugih izkušnjah, kar je osnovna naloga naše kritike.

Birokrat je prava slana za rast novih, še nezkušenih kadrov. Namestu da bi jim pomagal na noge, namestu da bi jih vzgajal s pravo ljubeznijo, jih vsa njegova miselnost, ves njegov način dela, vsa njegova okostenelost, predvsem pa on sam — duši. Biro-

krat se dostikrat tudi osebno razvije v zopernega zakotnega „diktatorja“.

Vsi birokrati v naših vrstah na srečo svojih nečednih lastnosti še niso pritirali do takega viška, kakršnega rišemo v pričujočem članku. Toda zavedati se moramo, da birokratska nesnaga vse preveč šari, da se vse preveč košati po našem tarenu in da vodi vsaka birokratska lastnost, če je ne izpodbijamo pravočasno in dovolj energično — v dosledni birokratizem.

Napovedati oster boj birokratizmu in izprijenim birokratom vse povsod, na vsakem njihovem koraku, je potemtakem neogiben pogoj za napredek naših organizacij, za njihovo množično zasidranost, za rast in vzgojo novih kadrov, za njihovo nenehno dviganje iz ljudskih globin, za demokratično in ugledno narodno oblast, za izpodbijanje vseh poskusov in manevrov protinarodne in protiljudske reakcije.

2. „Biciklistika“

„Biciklist“ pravijo na terenu tovarišu, ki „upogne hrbet navzgor, navzdol pa pritiska“. Dejstvo, da je pričel naš teren uporabljati tak izraz, že samo ob sebi dokazuje, da pri nekaterih naših tovariših marsikaj ni v redu. Množice same so na ta pojav pravočasno reagirale.

Kaj je značilno za „biciklista“?

Za biciklista je značilno, da v svoji miselnosti in v svojem ravnanju zamenjuje resnično predanost pokretu in pravilni odnos do forumov oziroma do posameznih predstavnikov in funkcionarjev gibanja z

„dobrimi zvezami navzgor“, s svojo osebno in sebično potrebo, da „stoji z višjimi na dobri nogi“. Pravi borec, funkcionar novega kova, kakršnega je vzgojila Osvo- bodilna Fronta, je brez mej predan naši veliki stvari. Korist narodno osvobodilne borbe, korist našega de- mokratičnega gibanja je zanj najvišji moralni zakon. Pravi borec in funkcionar novega kova je zavestno discipliniran, zavestno disciplinirano izpolnjuje navo- dila vodstva in pobija na vsakem koraku nedisciplino. Pravi borec in funkcionar novega kova goji vsepovsod avtoriteto naših forumov, naših ustanov, organov naše narodne oblasti. Zaveda se namreč, da je taka avtoriteta neogiben pogoj za uspehe in zmage gibanja samega, za uspehe in zmage naše nove ljudske in narodne oblasti. Pravi borec in funkcionar novega kova uravnava v takem smislu tudi svoj osebni odnos do posameznih funkcionarjev in predstavnikov našega pokreta in naše oblasti. „Biciklistu“ je tak odnos do stvari, tak odnos do forumov do njihovih predstavnikov in posameznih funkcionarjev — v svojem bistvu popolnoma tuj. „Bi- ciklist“ ne išče stika s funkcionarjem zaradi tega, da bi se od funkcionarja česa naučil, da bi mu funkcionar pomagal izboljšati delo, temveč se priklanja funkci- onarju zato, da bi si ustvaril v svojo osebno in sebič- no korist „zvezo z višjimi“. „Biciklist“ ne hvali foru- ma odnosno posameznega funkcionarja zategadelj, ker dobro delata, odnosno ker njuna avtoriteta hkrati dviga avtoriteto gibanja in avtoriteto narodne oblasti, temveč ju hvali zato, da bi se — osebno priliznil.

Razume se samo po sebi, da „biciklistika“ nujno izvira iz birokratizma in da je „biciklist“ sumljivo podoben staremu jugoslovanskemu odnosno avstro- ogrskemu osovraženemu birokratu.

„Biciklista“ so predvsem dolžni preganjati naši funkcionarji. Tisti funkcionar, ki mu „biciklistovo“ prilizovanje „gode“, je na najboljši poti, da se tudi sam temeljito skvari. Ne bo težko uganiti, da vodi „biciklistika“ — tudi v protekcionizmu in korupcijo. „Biciklist“, ki se začetkoma prilizuje z besedami, se bo kmalu pričel prilizovati — če najde njegovo začetno prilizovanje odmev — s „priboljški“ in „prirejanjem“ raznih ugodnosti.

„Biciklistiki“ in „biciklistom“ zato naš najostrejši boj!

Navzgor priliznjeni „biciklist“ je praviloma navzdol oblastnik najgršega kova in samopašnež brez primere. Nič čudnega! Čim njegovi odnosi navzgor ne izvirajo iz resnične predanosti naši veliki stvari, morajo biti napačni tudi njegovi odnosi navzdol. „Biciklistov“ odnos do terena pa je še tem nevarnejši, ker teren prav dobro pozna njegovo prilizovanje navzgor in ker je zaradi tega razumljivo nagnjen, da po „biciklistu“ sodi vse naše gibanje in vso našo narodno oblast.

Zato ponovno — najostrejši boj „biciklistiki“ in „biciklistom“!

Borba proti „biciklistiki“ in „biciklistom“ seveda ne pomeni, da smemo dajati kakršne koli koncesije „uravnilovki“, da smemo kakor koli popuščati razdiralnemu elementu, ki deluje proti disciplini in avtoriteti našega pokreta, njegovih forumov in predstavnikov, da smemo v čemer koli nasadati mrgačem, ki iz neupravičene osebne zagrenjenosti blatijo posamezne forume in njihove predstavnike ter si pod sovražnikovim vplivom izmišljajo klevete. Nasprotno! Borba proti „biciklistiki“ zahteva istočasno borbo za večjo,

toda zavestno disciplino v odnosu do Osvobodilne Fronte in nove narodne oblasti, v odnosu do njihovih forumov in posameznih njihovih predstavnikov.

3. Karierizem

Birokratizmu, „biciklistiki“ soroden pojav je karierizem. Prav tako, kakor sta birokratizem in „biciklistika“ poseg reakcionarne protiljudske preteklosti v našo sedanost, prav tako je karierizem ostanek, eden najgrših ostankov starih časov, ki se ne smejo nikoli več povrniti.

Od funkcij in položajev se je marsikomu zavrtelo v glavi. Pojavili so se tovariši, ki mislijo, da jim funkcija in položaj dovoljujeta osebno neskromnost. Po mnenju teh tovarišev pomeni uvajanje funkcij in položajev, da se je odprla doba karierističnega lova za njimi.

Taki tovariši in tovarišice očitvidno pozabljajo, da funkcija in položaj po eni strani izražata kolsalen napredek našega pokreta, ki je dosegel tudi že svoj državni prerast in svojo državno razčlenjenost, po drugi strani pa da nalagata svojim nosilcem še večjo odgovornost in še večjo predanost.

Kdor misli, da obstaja v narodno osvobodilni borbi in da bo obstajala v svobodni bodočnosti kakršna koli druga pot za „napredovanje“ razen poti požrtvovalnega dela, razen poti popolne predanosti naši stvari in razen poti razvijanja vseh sposobnosti zaradi stvari, za stvar in v korist stvari tudi za osebni razvoj vsakega posameznika — ta se prvič temeljito moti, drugič pa pozablja, da je največji škodljivec našega gibanja.

Karierizem pomeni v svojem bistvu najhujše uničevanje predanosti in zdrave ambicije. Mi razlikujemo ambicijo od ambicije. Od bolne ambicije razlikujemo zdravo ambicijo, ki smo jo vselej gojili, jo gojimo in jo bomo tudi v bodoče gojili. Zdrava ambicija izraža samo eno. Izraža stremljenje, da daš vse za stvar, da razviješ čim več osebnih sposobnosti v korist stvari, da dosežeš v svojem delu čim več uspehov zaradi stvari. Zdrava ambicija pozna in uporablja pomembni vzgojni sredstvi — sredstvo priznanja in popularizacije poštenih kadrov in sredstvo zdravega tekmovanja. Oboje sredstev še vse premalo uporabljamo, vse premalo dajemo zadoščenja in priznanja tistim borcem in funkcionarjem, ki so dokazali svojo predanost in v korist našega pokreta razvili svojo sposobnost, vse premalo populariziramo take tovariše.

Prav zato pa se na drugi strani pojavlja karierizem, ki nima z zdravo ambicijo ničesar skupnega, ki ne temelji na predanosti, temveč se poslužuje intrig, medsebojne zavisti, skrivanja napak, „bicklistike“

Nobenega dvoma ne more biti, da vodijo pojavi karierizma v razkroj posameznih funkcionarjev in njihove okolice, ker jih pravočasno ne zatremo.

Zato: oster boj karierizmu, toda več zdravega tekmovanja, več populariziranja predanih tovarišev in tovarišic, njihovih uspehov, več priznanja tistim, ki ga zaslužijo, več zdrave ambicije.

4. Vprašanje privatnega življenja

Nekateri tovariši se ne zavedajo v zadostni meri, da njihovega privatnega življenja ni mogoče ločiti od

njihovega javnega dela. Pozabljajo, da so oči vseh ljudskih množic uprte v njih in da ljudske množice po njihovem privatnem življenju ne sodijo samo njih samih, temveč da sodijo vse naše gibanje. Hkrati si ti tovariši niso povsem na jasnem, da vodi nesolidno privatno življenje borca v vsakem pogledu v — razkroj.

Dvoje pojavov je, ki jih moramo danes najostreje obsoditi. Po eni strani se dogaja, da se naši tovariši marsikje udajajo lahkomišelnim zabavam in veseljačenju v zaledju, medtem ko borci na fronti prelivajo kri in iz dneva v dan tvegajo življenje. Po drugi strani pa smo priča pojavom nesolidnega seksualnega življenja in njegovih posledic. Ne bo težko ugotoviti, da je oboje medsebojno pogojeno.

Kar se zabave tiče, poudarjamo, da nimamo ničesar proti zdravi zabavi, ničesar proti zdravi sprostitvi po trudapolnem delu. Taka zdrava zabava in taka zdrava sprostitve sta potrebni, toda prirejati ju je treba skupno z ljudskimi množicami, ne pa v izoliranih konventiklih, kakor je temu čestokrat primer.

Kar se seksualnega življenja tiče, bodi naglašeno, ostro naglašeno, da vsaka nesolidnost v tem pogledu vodi slehernega, zlasti pa borca našega gibanja v — razkroj. Med našimi borci in funkcionarji ne dovoljujemo in ne bomo nikoli dovoljevali seksualne razpuščenosti. Vsem takim in podobnim pojavom napovedujemo brezobziren, najostrejši boj. Brez popuščanja jih je treba preganjati.

Nobenega dvoma ne more biti, da sta zdrava in konstruktivna medsebojna kritika in samokritika kot preizkušeni stari pravili vseh pravih borcev osnovno sredstvo za borbo proti nezdravim pojavom. Kjer so se stvari razvile predaleč, pa je treba brezobzirno

čistiti! Uvesti moramo kontrolo od vrha navzdol in od spodaj navzgor. Popolnoma napačno je stališče onih, ki se boje kontrole ljudskih množic nad funkcijami. Kontrolo ljudskih množic je treba pobuditi v njenem polnem obsegu, taka kontrola je izvir našega ljudskega, našega demokratičnega zdravja.

V naših zdravih osnovnih kadrih moramo vzbujati iniciativo, vzgajati jih moramo v duhu potrebne samostojnosti, ki je hkrati z zavestno disciplino najbolj učinkovita protiutež okostenelemu birokratizmu in sleherni dušeci atmosferi.

INŠTITUT ZA NOVEJŠO ZGODOVINO

K

17655

329.15(497.4)

020080572

COBISS ©